

Pravica tiskanja in
prepisov vseh dan
popoldan.

Redakcija je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/1,
tiskateljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
jema. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vrtica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglasi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Pozornost! Štev. stan-
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklame se za
list so pošiljane prosto.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciškanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Zopet nasilje proti socialističnemu delavstvu.

V Trstu je prišlo zopet do hudih spopadov med delavstvom in italijansko soldatesko. Padlo je precej žrtev; veliko nedolžnih ljudi je bilo hudo ranjenih, še več aretiranih. Trst so pri tem v prvi vrsti naši tržaški italijanski in slovenski sodrug, ki so morali prenesti vso furijo razvijanih preganjanj, trpeli so obenem seveda tudi tržaški Slovenci vobče, katere se je tudi topot vzelo na piko od strani italijanskega vojaštva, to se pravi od strani italijanskih karabinerjev, italijanskih častnikov ter peščice »arditov«, ki so tisti cvet človeške družbe, na katerega je lahko uradna Italija povsem ponosna. Zgodilo se je tako vse ono, kar nam na podlagi prvih avteničnih vesti iz Primorja navaša ljubljanski dopisni urad v poročilu, ki ga prinašamo spodaj.

Imamo torej zopet opraviti z drastičnim slučajem organiziranega vojaškega nasilja. In zopet so bili, kakor vedno in povsod, socialistični delavci v prvi vrsti največje žrtve tega brutalnega početja.

Kakor vedno in povsod! Treba je predvsem nastopiti proti socializmu, pobijati jih aretirati, demolitirati uredništva njegovih listov, ki so meščanstvu tako ne ljubili!

Pozdravljamo v imenu slovenskega socialističnega delavstva vse padle žrtve tega organiziranega ubojstva, protestiramo proti krivicam, ki jih trpe ondotni italijanski sodrug, protestiramo proti nečloveškemu, vse meje presegačemu zlasti nemški preganjanju naših ondotnih slovenskih sorodnikov, povemo pa obenem takoj, da smatramo tudi te strašne dogodke le za žalostno epizodo v tragični zgodovini neprestanih nasilijev, ki se izvršujejo nad trpečim človeštvom, odkar skuša kapitalizem rešiti svoj obstoj potop ubijanja in zatiranja. Tudi ti dogodki so nam zopetni dokaz, da bo našlo izkvravljeno človeštvo spravo in pokoj le v socializmu.

Kaj ni vse kapitalistična Italija obetala primorskemu italijanskemu in slovenskemu ljudstvu, ko je vodila svoj »zmagoviti« boj proti avstro-ogrski monarhiji! Sedaj, ko je dosegla svoj imperijalistični cilj, sedaj postopa proti ljudstvu v zasebnem ozemlju, tudi proti italijanskemu, prav tako, če ne še vse huje, nego so postopali prej proti njemu avstro-ogrski mogotci. Kako so si kapitalistične države v boju proti ljudskim pravicam vse enake!

Tržaško delavstvo je odgovorilo na to nasilje z onim uspešnim sredstvom, katerega se vlade povsod

načelno boje: proglasilo je splošno stavko. V Trstu počiva zopet vsako delo; prodajalne so vse zopet zaprte. Prepričani smo, da bo tržaško delavstvo napravilo samo red. Tudi iz tega razloga gledamo na te dogodke povsem mirno.

In kakor mi, tako bo gotovo tudi vso slovensko ljudstvo sprejelo poročilo o dogodkih v Trstu z mirno zavestjo, da predstavlja tudi to najnovejše nasilje le epizodo v boju med zatiranim in zatirajočim.

Le z zmago socializma bo tudi takim nečloveškim pojavom konec. Druga izhoda ni in ni!

Glejmo mirno naprej, delajmo pridno za idejo in zaupajmo v zmago pravične stvari.

LDU. 4. Včeraj zvečer se je vračalo okoli 1600 otrok od izleta, ki so ga bili priredili socialisti. Ko so okoli 21. ure prišli do ulice Madonnina, kjer se nahaja Delavski dom, je nastal prepri med socialisti in karabinjerji. Ti slednji so rabili orožje. Bilo je več ranjenih. Postala je panika med otroki, več mater se je onesvestilo. Danes so delavci v protest proti tem dogodkom zapustili delo. Ob 10. uri dop. je množica stavkajočih prikorakala na veliki trg, odkoder je deputacija odšla k guvernerju, in potem nadaljevala svoj obhod proti trgu Lipsia (sedaj Piazza degli studi). Karabinjerji so jih tam ustavili in zavrnili; ker se demonstranti niso hoteli takoj ukloniti, so karabinjerji nanje streljali. Bilo je več težko ranjenih in baje nekaj mrtvih. Socialisti so se razpršili. Nato je nacionalistična mladež pod vodstvom italijanskih častnikov priredila protidemonstracijo in zahtevala razobežanje italijanskih zastav. Demonstranti so navalili na uredniške in upravniške prostore socialističnega lista »Il Lavoratore«, na čelu njim »arditi« s samokresi v rokah. Prerežali so telefonske žice, toda v kljub temu se je posrečilo urednikom poklicati takoj na pomoč vojaško silo, ki je napadalec odpravila, predno so mogli povzročiti večje škode. Ker si niso mogli ohladiti svoje jezice nad socialisti, so navalili proti »Narodnemu Domu«, kjer ni nihče pričakoval ne demonstracij, ne napada. Tolpa kakih 20 demonstrantov, večinoma vojaki, med njimi osem oficirjev so vdrl v kavarno in zahtevali, da se razobeži italijanska zastava. Potem so vdrl v prostore »Slovenske Čitalnice«, ki se nahaja v prvem nadstropju, razbili vhodna vrata. Razobežili so dve italijanski trikolori, eno na pročelju in

eno v stranski ulici Ceppa. Razbili so slike in pohištvo in pometali vse časopise in knjige iz knjižnic »Slovenske Čitalnice« in »Česke Besede« na cesto, kjer jih je razgrajajoča množica študentov zažgala. Šele ko so razgrajali že po pol ure, so prišli karabinjerji, ki pa niso imeli nobene opravila več, ker so razgrajali že odšli na drugo podjetje. Podali so se namreč v bližnjo ulico sv. Franciška, kjer se v hiši št. 20 nahaja v prvem nadstropju uredništvo »Edinosti«, v drugem nadstropju pa uradi »Trgovske obrtne zadrage«. Pometano na ulico. V veži je stal ves čas polkovnik, na bližnjem oglu pa avtomobil poln vojaštva in karabinjerjev. Šele ko so vandali odpravili svoje »junaško« delo in vskliknili svoj »dovršeno je!« (Tutto è fatto!), je neki častnik poklical bližnje vojake in karabinjerje, da so navidezno stopili v akcijo. Škoda je posebno na knjigah in listinah neprecenljiva. V »Trgovski obrtni zadrugi« so uničili vse knjige, ki niso bile v blagajni.

Ob 13.35 je prišlo pod vodstvom štirih častnikov kakih 40 demonstrantov pred slovensko šolo na Acquedotto. Dva oficirja in okoli 20 oseb je šlo v hišo, ostali, katerim se je pridružilo mnogo drugih in tudi nekaj vojakov s puškami na ramah, so napravili okoli poslopja na široko kordon. Oni, ki so vdrl v hišo, so razbili vsa vrata, vdrl v vse sobe in kabinete in odnesli in pometali na ulico vse knjige, knjižice, učne pripomočke itd. Tudi ta operacija je trajala nemoteno nad pol ure. Uničena je tudi dragocena knjižnica »Slovenskega učiteljskega društva«, ki se je nahajala v šolskih prostorih. Karabinjerji so prišli šele, ko so razgrajali odhajali, in so jih prijazno pozdravljali. Demonstrantom na čelu so hodili »arditi« s svojo zastavo: črna z mrtvaško glavo. Popoldne je prišla množica demonstrantov pred prostore »Ljubljanske kreditne banke«, ki so bili zaprti. Vojaki, ki so vodili demonstracije, so vdrl v prostore in zahtevali v grožnjami, da se razobeži italijanska zastava. Šele ko se je pritisku ugodilo, so demonstrantje odšli, ne da bi napravili kaj škode. Tudi v kavarno »Balkan« so prišli popoldne zopet razgrajati pod vodstvom italijanskih častnikov in zahtevali v kavarni, da se odstranila lista »Lavoratore« in »Edinost«. Kolikor so teh listov dobili v roke, so jih razgrajali. Častnik je hotel sneti slovenski napis »kavarna«. Da se izogne večji škodi, je kavarnar dal

same odstraniti črke, katere je častnik prevzel, da jih vrže v morje.

V ulici »Madonnina«, kjer se nahaja socialistični »Delavski Dom«, in v domu samem je prišlo do hudih spopadov med »arditi« in socialisti. »Delavski Dom« je zaseden po »arditi«. Socialistični zaupniki so bili odvedeni v zapor. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Iz vsega je jasno spoznati, da policijska in vojaška oblast pospešuje izgrede proti socialistom in Slovincem, kateri slednji pa niso dali ni najmanjšega povoda.

Mednarodni socialistični kongres.

LDU. Bern, 3. (DunkU. — Zasknelo.) Švicarska brzoljavna agencija javlja: Pri nedeljski seji mednarodnega socialističnega kongresa v Luzernu se je pismenem poročilu eksekutivnega odbora razvila živahna debata. Cachin (Francos) in Macdonald (Anglež) sta zahtevala, da se odločno nastopi napram ententnim vladam. Naloga druge internacionale da je, iz kaosa med reakcijo in revolucijo izbrati način, kako izgraditi nove socialistične družbe. Welz (nemški večinski sociallec) je poudarjal, da je prešel odločilni boj proti kapitalizmu sedaj v Ameriko in Anglijo, ki posedujeta surovine. Nemško delavstvo da pričakuje od druge internacionale ustanovitve zveze narodov. Vandervelde (Belgijec) poudarja, da je zopetna ustanovitev druge internacionale mogoča, toda le, ako se isti čas reši vprašanje vojne odgovornosti. Nemžno je, da se združita druga in tretja internacionala. Molkebuhr (neški večinski sociallec) je opozarjal, da je nemška vlada odločena vprašanje vojne odgovornosti docela pojasniti. Nemški socialisti so pripravljani, da razpravljajo o tem vprašanju na prihodnji konferenci. Konferenca je nato imenovala dve komisiji, ki naj sestavita do prihodnje srede predloge o stališču druge internacionale do splošnega političnega položaja in o vprašanju vzpostavitve internacionale. Prihodnja javna seja se vrši v sredo dopoldne.

Nauen 4. (Brezlično.) Mednarodna socialistična konferenca v Lucernu, ki se je, kakor že javljeno, začela v soboto, ne predstavlja splošnega kongresa, temveč samo

sestaneke stalnih odborov. Sicer je javljenih veliko delegatov, dosedaj pa jih je prišlo razmeroma le malo. Prisotni so: Henderson, Ramsay, Macdonald, Charley Roden Buxton, Camillo Huysmans, Troelstra, Wels, Molkenbuhr, Bernstein, Longuet, Cachin, Renaudel in Ceretelli. Otvorilni odgovor je mesto odsotnega Brantinga imel Henderson, ki je enkrat opisal tradicionalne zahteve socializma in povdarjal zahteve časa, da se pariški mir nemudoma revidira. Obsojal je intervencijo v Rusiji in priporočal čimprejnejše sklicanje zveze narodov. Cachin je govoril pomanjkanje energije, ki ga kaže eksekutiva od februarskega zasedanja dalje, v čemur mu je Ramsay Macdonald pritrdil. Slično se je izrazil Troelstra. Povdarjal je: Vsakdo uvideva, da je moralno avtoriteto internacionale treba vzpostaviti, vendar je pa malo jasnosti, kako naj se to izvrši. Tako je n. pr. Ramsay Macdonald z nenavadnim povdarkom zagotavljal, da se ne sme nikdar več zgoditi, da bi imperijalistični mogotci žalili poklicane zastopnike mas, pa tudi on ni mogel reči, kako bi naj se to zabilo. Prihodnje dni se bodo vršila nejavna posvetovanja odborov. Plenarna posvetovanja pa se bodo začela najbrže v sredo.

Na mednarodno socialistično konferenco v Lucern so odposlali, kolikor je nam znano, nemška večinska socialna demokratična stranka svojega predsednika Otona Welsa, in kakor gori omenjeno, Molkenbuhr, nemška neodvisna socialistična stranka Haaseja, Crispiana, Kartskega ter Oskarja Kohna, češkoslovaška socialna demokratična stranka vodjo Antonina Němca in predsednika socialno demokratičnega poslanskega kluba Rudolfa Bechlyne. Za nemško-avstrijsko socialno demokratično stranko je doslej odpoval sodr. Ellenbogen. Določeni so bili od te stranke še sodrug Fritz Adler, Seitz in Bauer. Od bolgarskih sodrugov sta doslej dospela v Lucern le dva delegata.

Za našo jugoslovansko socialno-demokratično stranko je odpoval v Lucern naš urednik sodr. Rudolf Golouh.

Brzljavne vesti.

Jugoslavija.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU. Beograd, 4. Danes popoldne je po svojem odmoru pričelo Narodno predstavništvo ponovno z delom. Predsednik dr. Draža Pavlovič

je sporočil parlamentu, da je vlada predložila ostavko in predlagal parlamentu, naj odloči seje do sestave nove vlade.

Promet med Beogradom in Nišem.

LDU. Beograd, 4. Včeraj je bil vzpostavljen železniški promet med

LISTEK.

August Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht

(Dalje.)

Zdi se, da so moja ljudska pisma Marijo raznetila. Planil sem na vrtno proti njej. Strastno sem jo objel. Njeno čelo sem vzel v svoji dve dlani in sem rekel:

— Torej se razumeš v čaranju, coprnica mala?

— Kako? ... Ali je bila ta pot mari beg?

— Poskus, da bi ubežal, dal! Toda ti si močnejša od mene ... Udam se ti!

V svoji sobi na mizi sem našel vejico rdečih rož.

— Torej me imaš vendar majčkeno rada? Bila je videti kot plaha mlada deklica. Zardela je ... Zdal je bilo po meni: vse je šlo po vodi — moja čast in moji napor, da bi se oprostil verig, ki so mi preveč manjkale, ako sem jih razdrobil.

Mesec dni sva preživela v magični pomlad: čebijala sva kot dva škorca, ljubila se brezmejno, najfinih objemov ni bilo ne konca ne kraja. Prepevala sva dvospeve ob glasovirju in igrala vkup karte. Nadkrilila sva najlepše dneve teh zadnjih pet let!

Kakšna pomlad v najinem domu! Ali nisva pomislila, da se že bliža zima?

Od tega časa sem zopet trepetal v njenih mrežah.

Marija je bila zdaj prepričana, da sem se znova upijani njene ljubezenske opojnosti in je zapadla v svojo prejšnjo ravnodušnost. Zamenjala je svoje obleke, se mi ni več kazala s svoje najboljše strani, vzlic temu, da sem jo prosil za to, kajti videl sem vnaprej, da bo posledica hlad, tudi ako bi se borila proti temu. Celo njena strast za njene spolne sestre se je zopet javila, opasnejša in bolj obžalovanja vredna nego kdaj prej, kajti tokrat se je njena strast osredotočila na mladoletne.

Nek večer sem povabil mestnega poveljnika in njegovo štirinajstletno hčerko, najino gosposdino in njeno petnajstletno hči in še eno deklico enake starosti na skromno južino, kjer bi godli in malce plesali.

Proti polnoči — še danes me pretresa strah — sem videl, kako je Marija, ki je bila nekoli pijana, zbrala krog sebe mlade deklice, jili motrila s poželjivimi pogledi in poljubljala na usta, s takšno polteno strastjo, kot delajo to navadno lezbiške ženske med sabo.

Poveljnik jo je zasledoval iz kota dvorane, ki je ležal v senci, z očmi, natanko štirinajstletne kretnje in bil očividno pripravljen, da poseže vmes. Že sem videl v duhu ječo, prišilno delo, škandal, ki ga ni moč popraviti; pla-

nil sem v to družbo, ki so jo tvorila mlada dekleta krog moje žene, in jo razdružil, s tem da sem povabil deklice, naj plešejo ...

Ko sva bila ponoči sama, sem pozval Marijo na odgovor. Sledil je burni razgovor in trajal vse do jutra. Ker je preveč pila, mi je izdala, ne da bi to nameravala, svoje misli in mi izpovedala strašne reči, ki jih doslej nisem slutil.

V silni jezi sem ponovil vse svoje obtožbe, ves moj sum. Pristavil sem še tega, ki se mi vidi pretrzan, ako pomislim:

— In ta skrivnostna bolezen, ki mi je povzročala tako silen glavobol ...

— Kaj, ti me obtožuješ, da si kaj nalezel od mene!

Tako nisem tega mislil! Hotel sem govoriti o simptomih zastrupljenja s ciankaliem, ki sem jih bil opazoval na sebi.

V tistem hipu mi je šinil v glavo spomin; pomislil sem na nekaj, kar se mi tedaj ni dozdevalo tako neverjetno, da ni zapustilo v mojem spominu trajnih sledov ...

Moja sumnja se je poostila in se hipoma zvezala z izvestnimi izrazi anonimnega pisma, ki sem ga prejel kratko po svojem procesu; v njem se je imenovala Marija »vlačuga iz Södertelje«.

Kaj naj to pomeni? Zadevo sem tedaj preiskaval, toda nisem dosegel do nikakšnega uspeha. Nemara se pokažejo zdaj nove sledi,

Ko se je baron, njen prejšnji soprog, seznanil z Marijo v Södertelje, je bila ona napol zaročena s poročnikom, ki ni veljal za zdravega. Ubogi Gustav bi bil tedaj igral ulogo kalina! ... In na to je merila vroča hvaležnost, ki jo je ohranila Marija baronu še po ločitvi; priznala mi je namreč, da jo je rešil nevarnosti ... kakšne, ni omenila.

Toda »vlačuga iz Södertelje? Pomislil sem ... Osamljenost, v katero je bil obsojen mladi par; to samotarstvo življenje, brez zvez, brez vabil; saj sta bila izobčena iz družbe, kateri sta pripadala.

Marijina mati, stara guvernantka iz meščanske rodbine, ki je zapeljala finskega barona, Marijinega očeta, in ki je bila zbežala na Švedsko, da bi se odtegnila svojim neznosnim dolgovom — se je li mar ta vdova, ki je znala svoje beraštvo tako imenito skrivati, ponizala tako nizko, da je prodajala v Södertelje svojo hčer?

Ta stara žena, ki je bila še s šestdesetimi leti koketa, me je navdajala z zgolj antipatijo in sočutjem; skopuška, užitka željna, z vednim pustolovcem, je smatrala moške, prava pravcata mangeuse d'hommes, kot predmete, ki jih je treba izkoriščati. Mene je osrečila s tem, da sem vzdrževal njen sestro, dočim je svojega prvega zeta, barona zvodila za svojo dozdnevno doto, ki jo je rodila lokavost njenih upnikov.

Beogradom in Nišem. Za sedaj vozita v obeh smerih dnevno dva vlaka, vojaški in potniški.

Odpust vojni ujetnikov.

LDU. Beograd, 4. Vojni minister je odredil, da se imajo izpustiti na svobodo vsi oni vojni ujetniki, ki so z našega ozemlja, t. j. naši državljani.

Po svetu.

ZA MEŠČANSKO VLADO NA OGRSKEM.

LDU. Budimpešta, 4. (DunKU). »Esti Kepszava« poroča: Provizorična vlada je v zmislu načel demokracije že drugi dan po prevzetju poslov ukrenila pripravljane korake, da stopi v dogovor s pokrajinskimi zastopniki izven delavskega sloja. Ministrski predsednik Heidek je že včeraj telegrafično povabil Štefana Szabo, ki je bil v stari zbornici edini zastopnik malega kmeta. Vlada je razveljavila omejitve prostega tiska, ki so bile odredene od 21. marca 1919 dalje.

POLOŽAJ V BUDIMPEŠTI.

LDU. Budimpešta, 4. (DunKU). Danes popoldne so romunske čete vkorakale v Budimpešto. Šle so skozi mesto in se zbirale na prometnih središčih. Povsod vlada mir in red. Poveljujoči general romunskih čet je odredil, da se zasedejo obe telefonski centrali in kolodvor. Ponoči so tudi takoj opravljale straže romunske čete in že ob pol 10. zvečer je določena za policijsko uro, so romunske patrulje korakale po ulicah.

RAZOROŽITEV OGRSKE RDEČE GARDE.

LDU. Budimpešta, 4. (DunKU). Šel italijanske vojaške misije v Budimpešti podpolkovnik Romanelli je poslal ogrski vladni noto, v kateri opozarja, da se mora ogrska vojska zmanjšati in da mora civilno prebivalstvo oddati orožje. Ker so dospeli v Budimpešto romunske čete, da vzdržujejo mir in red. Preustroj in razorožitev rdeče armade se mora pričeti čimprej.

BÖHM PODAL OSTAVKO.

LDU. Budimpešta, 5. (ČTU). Povodom premembe vlade je podal madžarski poslanik na Dunaju Viljem Böhm, kakor poroča »Unserer Post« svojo demisijo. Nova vlada pa ga je iznova imenovala za poslanika.

PRED REŠITVIJO REŠKEGA VPRAŠANJA.

LDU. Lyon, 5. (Brezlično). Kakor poroča »Petit Journal«, se bliža reško vprašanje svoji končnejši rešitvi, ki bo vsestransko zadovoljevala. List pripominja, da je Tilton dokazal svoje spravilne stališče s tem, da je sprejel predloge, ki niso števajo interese obeh prizadetih strank. Tiltoni odstopuje v kratkem v London, da se sestane s Lloyd Georgeom. Kolikor je bilo mogoče doznati o načinu sedanjih rešitve reškega vprašanja, se bo nameravana ureditev izdatno razlikovala od dosedanjih predlogov. Reka dobi poseben statut, ki bo upošteval italijansko občutljivost. Na podlagi tega statuta bo luka mogla služiti kot izhodniška k morju tudi Jugoslaviji. Ne namerava se ustvariti kondominij in tudi ne posebna luka za nobeno obeh interesiranih držav. Jugoslavi bodo deležni vseh potrebnih ugodnosti, ki jim bodo zajamčile prostost trgovine glede voza kakor tudi glede izvoza.

Uboga Marija! V tej sumljivi preteklosti so torej koreninile muke njene slabe vesti, njen nepokoj, njene črne misli. Ako sem primerjal te stare dogodke z novimi, se mi je zdelo, da lahko presojam tiste grenke prepire, ki so se vršile med materjo in hčerjo in ki so se dotikali nasilnosti. Prišel sem pojmovati tisto zagonetno priznanje Marijino, da čuti včasih v sebi neodoljiv nagon, da stopi svoji materi z nogo na prsi!

Jeli hotela prisiliti svojo mater, da bi molčala? Najbrže. Zakaj ta je pretila, da bo razdrla najin zakon, s tem da bo »vse« priznala. In Marijina antipatija do te matere, ki jo je imenoval baron »mrho«; psotka, ki je nisem našel utemeljene drugače, razun po polovičnih priznanjih baronovih, da je priučila svojo hčer vseh umetnosti kokete, da ulovi svojega moža. Vse se je zedinilo, da me okrepi v mojem sklepu, da ubežim. Mora se zgoditi, mora se zgoditi! Odpotoval sem v Kopenhagen, da bi pričel z vsemi mogočimi poizvedbami o tej ženski, ki sem ji bil zaupal svoje ime.

Ko sem po več letih spet videl svoje rojake, sem opazil, da so si ustvarili o meni neko določno mnenje; vneto prizadevanje Marijino in njenih prijateljic jih je pridobilo. Ona je bila svetnica-mučnica; jaz pa sem bil blazen človek, ki si je domišljal, da je goljufan mož!

Poizvedovati? Bilo je, kot da naskakujem obzidja. Ljudje so me poslušali, se dobrohotno

VOLITVE V RUMUNSKI PARLAMENT.

LDU. Bukarešta, 4. (ČTU). »Dacia« poroča, da se bodo vršile volitve v parlament 15. 16. in 17. sept. volitve v senat pa 20. in 21. sept.

NEMIRI NA ANGLEŠKEM.

LDU. Saint Germain, 4. (DunKU). Kakor poroča »Daily Mail«, so včeraj nastali v Liverpoolu v zvezi s stavko policistov resni nemiri. Mnogi so razbijali in plenili trgovine in so jo čete morale napasti z nasajenim bajonetom. Ako se bo položaj poostil, so za to pripravljeni tanki. Na shodu strokovnih organizacij v Liverpoolu so z organizacijo policistov sklenili splošno simpatijsko stavko. V Birminghamu stavka 400 policistov. Včeraj je drhal plenila v Birkenheadu.

OBOROŽEN MIR.

Pariz, 4. »New York Herald« poroča: Foch zahteva, da se pusti še najmanj 150.000 mož v Porenju. Po »Chicago Tribune« pustijo tam Združene države in Anglija po 30.000 mož, Belgija 15.000 mož.

NEODVISNI SOCIJALISTI NA SAŠKEM.

Dunaj, 4. Neodvisni socialisti na Saškem so odklonili vstop v saško vlado. Izjavljajo, da je le ustanovitev svetov in diktature proletarijata zmožna, povzročiti gospodarski prevrat.

Italijansko narodno premoženje.

LDU. Lugano, 4. (ČTU). Razpravljajo o finančnem vprašanju mirovne pogodbe cen gospodarski sotrudnik lista »Secolo« na podlagi da-

našnje temeljne vrednosti italijansko narodno premoženje na 230 milijard lir. Premoženska oddaja bi znašala po njegovem članku 30 milijard, vojna odškodnina pa, ki jo ima plačati Avstrija in Madžarska, 50 milijard lir.

Amsterdamska mednarodna strokovna konferenca.

Iz Amsterdama poročajo: Minoli pondeljek je bil otvorjen mednarodni kongres strokovnih organizacij. Predsednik holandske strokovne »Zveze« Adegees je pozdravil v otvoritvenem govoru zastopnike več kot 16-ih milijonov organiziranih delavcev vsega sveta. Izjavil je, da se bo moral proletarijat celega sveta sedaj združiti in dobro organizirati, da bo mogel v prihodnje preprečiti sramoto takega obsega kot je to bila svetovna vojna. Govornik je izjavil dalje, da zavzame kongres stališče do delavske pogodbe, ki jo je predlagala pariška konferenca. Enako dvomi kongres, da bi »Zveza narodov«, ki naj bi prevzela v roke delavsko zakonodajo, izpolnjevala zahteve bernske strokovne konference v tem oziru, da bi delavstvu omogočevala sodelovanje. Adegees je končno izjavil, da je obstojala dosedanja taktika organizacijskega gibanja v tem, da se je zahtevalo zvišanje plač in skrajšanje delavne dobe. V vseh deželah se gre pa za zvišanje mezd ob enem z zvišanjem vseh življenjskih potrebščin. Kongres mora najti drugo pot, ker bi bila dosedanja taktika pogubonosa.

Naloge socijalizma.

V razburjenosti dobe, sredi največjih revolucij, kar jih pozna svet in ki so pravzaprav le posamezna poglavja in posamezni oddelki ene velike, ves svet obsegajoče revolucije, in sicer revolucije socijalnega značaja, prihaja pravi namen in pomen socijalizma, o katerem se naravno govori na vseh koncih in krajih, kaj lahko v pozabljenje. Kjer je največ razburjenosti, je pa najbolj potrebna stvarna avtokritika in stremjenje po vztrajanju na pravi poti. V tem oziru se je zelo mnogo grešilo, a vsak prekorajzen zalet se je brido maščeval.

Zlasti kadar dosežejo pristaši socijalizma toliko moči, da morejo začeti s stvarnim izvajanjem programa, si je treba jasno povedati, kaj je socijalizem. Samo ob sebi bi moralo biti razumljivo, da mora biti enako jasno, kaj da ni socijalizem. Namesto take jasnosti pa opazamo vsakovrstne zamenjave, ki se lahko razlagajo, a imajo usodopolne posledice. Zelo vsakdanje je na primer postalo mnenje, da je socijalizem delavsko vprašanje. To pa ni točno. Delavci so glavna armada socijalizma; delavci se zanj najbolj potegujejo; delavci so najbolj očitno interesirani na tem, da zmaga socijalizem; ker je vse socijalistično gibanje tako tesno spojeno z delavstvom, je razumljivo, da se delavsko vprašanje smatra za socijalizem.

V resnici je delavsko vprašanje del socijalizma, pač pa velik in zelo važen del; ampak socijalizem je celota, ki obsega tudi druge dele.

Socijalno vprašanje je problem vse družbe, in socijalizem je njega rešitev. Ne gre le za to, da se bo delavskemu razredu dobro godilo, am-

pak da se bo kolikor je mogoče dobro godilo vsel družbi. Ali se komu dobro ali slabo godi, je v prvi vrsti vprašanje njegovega konsuma, s čimer seveda ni rečeno, da gre le za to, če dobro je in pije. Užitek so mnogovrstni, materialni in duševni, in čim več jih je človeku kvalitativno in kvantitativno na razpolago, tem bogatejši je in tem ugodnejši je njegov položaj. Možnost konsumiranja je pa odvisna od produkcije. Če ne bi nihče ne izdelaval čevljev, bi morali vsi bositi hoditi; če ne bi nihče zidal šol, ne bi mogli pošiljati otrok vanje, a če ne bi nihče produciral znanstvenega dela, ne bi imeli česa učiti šolarjev.

Materijalne razmere so podlaga vsem drugim. To je danes tako ugotovljeno, da se le osmeši, kdor govori drugače. Zato se mora socijalizem, ki obsega vse družabne interese, vendar v prvi vrsti baviti z materialnimi zadevami, kajti le, če je fundament trden, more biti stavba dobra.

Materijalni interesi se koncentrirajo v produkciji in konsumiranju. Oboje je v kapitalistični družbi slabo urejeno, oboje je kaotično, anarhično, nezadovoljivo. Baš vojna je to potrdila s krutimi praktičnimi dokazi. Ne more se reči, da je produkcija dobro urejena, če je na vseh koncih in krajih primanjkovalo najpotrebnejših produktov; organizacija konsuma pa najočitnejše osvetljuje dejstvo, da je pol sveta stradalo in da je v mnogih krajih še danes lakota vsakdanja prikazen.

Deloma je vojna to neposredno povzročila. Ali tudi to ne razbremeni kapitalizma popolnoma. Če bi bil njegov zistem popoln, bi moral

biti pripravljen za vse slučaje, forel tudi za vojno, ki je eden rezultatov tega sistema. Vojna je katastrofa, toda ne elementarna, od človeka neodvisna, nepreračunljiva in presenetljiva. Vzdrževanje stalnih armad, ogromni vojaški proračuni, strategične železnice in vsakovrstne druge vojne priprave potrjujejo, da so vodje družbe vedno imeli možnost vojne v svojih računih, vemo pa tudi, da so jo nekateri izmed njih naravnost izsiljevali. Če bi bil njih gospodarski zistem popoln, bi moral torej preboleti tudi tako krizo in biti najo bolj pripravljen, da ne bi produkcija bankrotirala in konsum omogočal le še najklavnejše vegetiranje. A vsaka v vojno zapletena dežela je v tem oziru doživela težke kalamitete. Amerika je imela še razmeroma najmanj težav, vsaj v primeri z drugimi državami, a vendar je tudi tukaj silno narasla draginja in so razni predmeti postali zelo redki, nekateri skoro nedosežni. Onkraj oceana je bilo vse še hujše in tudi danes še niso stvari v normalnem tiru. Še hodijo ljudje po nekaterih deželah bosi in v mnogih službah skoro nagi. Zistem, v katerem je to mogoče, se pač ne more bahati z uspešnostjo.

Njegova malovrednost je postala tako očitna, da so ga vlade, stoječe same na njegovi podlagi, morale vsaj v posameznih delih zavreči. Jemalo so produkcijo, transport in konsum pod svojo kontrolo, kar je principom kapitalističnega gospodarstva absolutno nasprotno. Celotna Amerika, ki je zadnja vstopila v vojno, ki ni bila blokirana, kateri tudi submarinski niso prezele vse njih in ki ima izredno bogate prirodne vire, je morala položiti svojo roko na nekatere kapitalistične panoge, konsum pa vzeti popolnoma pod svojo kontrolo.

Zistem, ki mora v krizi sam sebe suspendirati, je praktično sam sebe obsodil.

V splošnem pa je vojna le bolj razkrinkala večno bolezen kapitalističnega sistema. Njegove krize ne nastajajo le takrat, kadar so armade na bojiščih. Draginja, nezaposlenost, bankroti, štrajki, izpori, beda širokih slojev so simptomi, označujoči bolehnost družabnega telesa tudi v mirnih časih. In vojna sama, ki ima v svojem ozadju velesilniško svetovno konkurenco, je enak, še posebno močan simptom.

Iz tega sledi, da potrebuje družba kaj boljšega, kakor kapitalizem. Kako jo urediti, da bo uspešnejša, to je socijalno vprašanje. Pričetek tega sistema je organizacija produkcije in konsuma.

Kapitalistična organizacija je, kakor vidimo, pomanjkljiva v normalnih časih, in impotentna v izrednih. Kakšna boljša organizacija bi jo mogla nadomestiti?

Konsum je prvi interes vsega ljudstva. Človek mora imeti hrane, da more sploh živeti. Hrani se pridružujejo druge potrebščine. Logična naloga produkcije je, da zadosti potrebi. Iz tega sledi, da se mora produkcija spraviti v sklad s potrebo. Organizirati produkcijo za konsum je glavna naloga socijalizma.

Kapitalistični zistem gre pač tudi za tem, da se konsumira, kar se producira. Ampak konsum ni njegov prvotni namen, temveč le sredstvo za dosego svrha, ki se imenuje profit. Blago se mora izpremeniti v denar na tak način, da se obrestuje vložen kapital, in sicer da se čim više obrestuje. Kdo konsumira, kar se je produciralo, je za kapitalizem postranska stvar. Kdor ima denarja, bo ku-

pil; Kdor ga nima, se kapitalizem zanje ne briga. A kapitalizem ima sam zopet posledico, da so cele trume ljudi brez denarja, vsled česar jim ostane trg nepristopen, njih potreba pa nezadoščena. Kapitalistični interesi zahtevajo, da se blago raiši prepušči izpridenju ali pa pomeče v morje, kakor da bi se dalo tistim, ki ga potrebujejo, pa nimajo sredstev za nabavo.

Socijalizem zahteva tako organizacijo, da bo produkcija služila potrebam konsuma. Čevlji naj se izdelujejo, da se bodo ljudje mogli obuti, moka zato, da bodo vsi imeli kruha, hiše zato, da bo vsakdo lahko po človeško stanoval. Obziri na profit morajo pri tem sami ob sebi odpasti.

V ta namen je treba točno poznati potrebo in regulirati vso produkcijo po tem spoznanju. Privatni podjetnik ne more tega; le do gotove meje lahko spozna potrebo. Se tesneje so meje, do katerih more produkcijo prilagoditi potrebi, kajti profit ostane v vsakem slučaju njegov glavni namen. Temu se ne more odreči, ako noče svojega podjetja izpremeniti v dobrodelen zavod, pa s tem izbrisati samega sebe iz vrst kapitalistov in podjetnikov.

Potrebe vse družbe more dosegati le vsa družba, oziroma njeni v ta namen določeni organi. In le celota more organizirati produkcijo za potrebe celote.

Družabna produkcija je glavni smoter socijalizma, in v ta namen mora družba sama postati lastnica produktivnih sredstev; dosledno mora imeti vrhovno kontrolo konsuma.

To je podlaga, na kateri naj se v socijalistični družbi določijo pravice in dolžnosti. Vsi njeni člani so enako interesirani na čim popolnejši in spešnejši produkciji, da jim je omogočen čim večji in ugodnejši užitek. Zato je vsakdo dolžan doprinesati svoj delež za produkcijo in v odmenoma ima pravico do svojega konsumnega deleža. Družbo vodijo interesi skupnosti; ker pa je skupnost sestavljena iz vseh članov, mora družba skrbeti, da spravi skupne interese kolikor je mogoče v sklad s posameznikovimi. Tista kasarna, v katero naj se izpremeni socijalistični svet in kjer postane posameznik le številka kakor jetnik v kaznišnici, je izrodek bolehnosti domišljije. Socijalizem predpostavlja organizirano družbo; interesov družbe ne more zastopati in reprezentirati nihče drugi, kakor družba sama. To izključuje vsako avtokracijo in oligarhijo. Družba mora najti najbolj demokratično obliko za svojo organizacijo, da pride njeno bistvo v njej do čim popolnejše veljave.

Ideal socijalizma je harmonija interesov z interesi posameznika in posameznih skupin. Socijalizem ne idealizira človeka in ne snuje družbe, sestavljene iz samih bogov ali angeljev. Egoizma ne prezira, toda vzel mu hoče polje, na katerem lahko škoduje. Človek hoče živeti in rad bi živel dobro. Socijalizem mu priznava to pravico, pa pravi: Brez dela ne moremo živeti, zlasti pa ne dobro. In ker bi vsi radi dobro živeli, nam ne kaže nič drugega, kakor da delamo vsi. Toda egoisti si, pa ne bi rad delal preveč; rad bi bil svoboden, a delo omejuje svobodo. Tega omejevanja ne moremo popolnoma odpraviti; ovira nas priroda, ki ni ustvarila dreveja z gotovo obleko in ne zida hiš. Organizirajmo se torej, da bomo delali le toliko, kolikor je res treba. Družbi bomo dajali svojo porčko dela, od družbe bomo zato

Najraje bi postavil tale aksiom: sovražim jo, ker jo ljubim.

Ko sva neko nedeljo obedovala v vrtni atli, se je razlil električni fluid, ki se je zbral dolgih deset let; ne vem več, s kakšnim povodom. Prvič v svojem življenju sem jo udaril. Toča udarcev je padala na njena lica in ko se je hotela upirati, sem jo zgrabil za roke in jih apognil v členkih, da je pokleknila. Strahovito je zakričala. In trenutno potešenje, ki sem je občutil, se je takoj nato spremenilo v grozo, ko so otroci skoro ponoreli od strahu in pričeli iz polnih grl kričati. To je bil najmučnejši trenutek mojega ničvrednega življenja. Podlost, umor, protinaturen zločin zakrivi, kdor bije ženo in mater! In v prisotnosti svojih otrok! Mislim, da bi solnce ne smelo obšati tistega prizora... Življenje se mi je prignusilo!

A ipak, pokoj kakor po viharju, potešenje kakor po izpolnjeni dolžnosti, se je naselilo v mojo dušo! Zal mi je bilo mojega dejanja, kesal se nisem! Kakršen povod, tak učinek.

Zvečer se je šla Marija v mesečni izprehaj. Prišel sem ji na proti in jo poljubil. Ni me pahnila vstran; razapljal se je v solzah. Kamljala sva nekaj časa. Nato me je sprenila v mojo sobo, kjer sva se ljubila do polnoči.

Kako čuden zakon! Opoldne sem jo pretepel, zvečer greva skupaj spat!

Kako čudna ženska, ki poljublja svojega rabelja s polnimi ustnicami!

Zakaj nisem tega prej vedel? Ako bi jo pretepel pred desetimi leti, bi bil najsrečnejši med oženjenimi možmi.

To je nasvet. Preudarite ga, bratje moji, ako vas žena goljufa!

Toda ona je pripravljala maščevanje! Nekaj dni pozneje je prišla v mojo sobo, pričela dolg uvod in mi po neskončnih ovinkih priznala, da jo je tekmo njenega potovanja na Finskem enkrat, samo enkrat, nekdo posilil.

Moje preiskavanje se je potrdilo!

Zivo me je prosila, naj ne mislim, da se je kdaj ponovilo; naj ne sumničim, da je imela več ljubincev.

To je pomenilo: večkrat, več ljubincev.

— Ti si me torej goljufala in da bi preselila ljudi, si raztrosila bajko o moji blaznosti! Da bi lažje skrla svoj zločin, si me hotela izmučiti, dokler bi ne umrl vsled tega. Ti si zločinka. O tem sem zdaj prepričan. Dajva se ločiti!

Pata mi je k nogam, jokala z vročimi solzami in prosila odpuščanja.

— Dobro je tako. Odpuščam ti, toda dajva se ločiti!

Naslednje jutro je bila videti mirna; drug dan se je zopet popolnoma osvestila; tretji dan pa tej katastrofi pa se je vedla, kot da je nedolžna.

(Dalje prili.)

6. Dovolí naj se uvoz, zabrani izvoz vseh onih predmetov, ki jih na

še solidno prebivalstvo potrebuje. Izkušnje vojnih let so zadostno dokazale, kako kvarno vplivata pomankljivi uvoz in preobilen izvoz na trg in prodajalne prilike.

7. Osnujejo naj se javna skladišča in tržnice za najizdatnejšo subvencijo države in občine, prva za rezervo nesklajljivih živil, drugo za dnevno potrebo prebivalstva.

8. Vzpostaviti je po možnosti takoj zopet redni in nepriznani promet, na vsak način pa odgovornost pošte, železnice in drugih prometnih podjetij za prevzete pošiljke in tovore. Zaostajanje pošilk in tovorov ogroža trgovino in draži blago. Zato je treba preprečiti posledice z najuspešnejšimi navedbami in osebno odgovornostjo onih, ki jim je odprava blaga poverjena.

IV. Protestiramo proti zgrešeni carinski politiki, ki ne le sama po sebi omejuje uvoz prebivalstvu neobhodno potrebnih predmetov, temveč tudi cene tem predmetom nerazumno visoko dviga.

Žrtv sedanje carinske politike torej ni trgovec, temveč odjemalec, pred vsemi drugimi javni nameščeneec.

V. Izenačenje službenih prejemkov državnih nastavlencev celokupne kraljevine je v interesu države nujno potrebno.

Separatizem povzroča predsodke, nezadovoljnost, nezaupnost, slabšo vero v prihodnost in delomirnost, ustvarja slabe in nezanesljive državljane ter goji boljševeze.

VI. Pokazalo se je, da so se izvršila v zadnjem času imenovanja, vsled katerih so gotove osebe brez zadostnih predstavljenosti dosegle neprimerno visoke čine in veliko oškodovale druge, ki so imeli do teh mest vsestransko kvalificirano pravico. Vsa taka imenovanja, ki bi se pod roko morda še namerjala, je nemudoma ukiniti in vsa, kakršnakoli vakanina, ali nanovo sistemizirana mesta za javno konkurenco vedno razpisati. Imenovanje posameznih resortov in strok, v kolikor še niso izvršena, je nemudoma izvesti.

VII. Apeliramo na celokupno Narodno predstavništvo, da napram najbednejšim izmed bednih, o katerih ne sme pozabiti, da tvorijo lastno voljo in hrbenino države, vrši v polni meri svojo dolžnost. Opozori naj, ne glede na desno ali levo, vlado, da politike, ki bi tirala ujedneno domovino na rob prepada, ni voljno dalje podpirati.

Izum proti trčenju vlakov.

Železniškemu asistentu Zvonimiru Masletu se je posrečil velik izum naprave, ki vedno čuva nad varnostjo vožnje ter začne v trenutku preteče nevarnosti — ko strojevodja na »stoj« stoječe znamenje ni opazil — sama zavirati stroj oziroma pri osebnih in brzih vlakih tudi vozove, in dajati s številnimi kratkimi žvižgi znamenje, da se mora stroj oziroma vlak hitro ustaviti. Železniški ravnateljstvo v Ljubljani je naročilo izumitelju, da izdelata tako napravo in jo udeleži na stroju, na kar je uredilo poskusno vožnjo na 31. malega srpana t. l. na progi Ljubljana-Brezovica.

Polzkus se je izvršil trikrat. Prvič je vozil stroj z brzino 40 km na uro, drugič z brzino 70 km in tretjič 80 km na uro. Zaviralna naprava je vse trikrat izvrstno funkcionirala.

Na progovnem znamenju je bila prav neznatna prožilna naprava. Na strojevi strehi pa je bila glavna naprava. Na robu strehe je bil prožilni vod, ki je bil v zvezi z mehanizmom, ki je pozneje pri vožnji zaviral stroj in nrkljopeni voz ter dajal žvižge serno piščalko.

Ko se je stroj bližal, da uide mlno na »stoj« stoječega progovnega znamenja, oziroma na nevaren del proge, se je naprava dotaknila progovnega znamenja in oživila. Prvi žvižg — drugi — tretji itd., vsi rezki in kratki sledijo si je z matematično natančnostjo blizo 30 žvižgov in nato žvižganje na dolgo. Vlak je obstal.

Alarm parne piščali, ko je naprava sama ustavljala stroj, je bil vsakokrat naravnost presenetljiv. Piščal je žvižgala brez prenehanja, dokler niso postavili izprobeno napravo zopet v prejšnjo stanje. Zavoro zamore zavreti naprava istotako hitro kot strojevodja.

Peskusna vožnja je popolnoma uspela in dokazala, da trčenje vlakov po upeljavi te naprave v zvezi z blokovnim sistemom ne bo več megoča ne na progah, ne na postajah. Dokazala je pa tudi, da se naprava z istim uspehom lahko uporablja na enotirnih železnicah, ker pri vožnji v nasprotni smeri, za katero progovno znamenje ne velja, nič ne deluje.

Naloga ministrstva saobračaja je sedaj, da takoj uporabi ta izborni izum, ki se mora ne le v izogib ogromnih materialnih škod trčenj, ampak tudi v izogib človeških žrtv, nemudoma vpeljati na vseh železnicah.

Strokovno gibanje.

Seja osrednjega društva kovinarjev se vrši danes, v sredo ob 6. uri zvečer v Mahrovi hiši.

Iz Slovenije.

Teharje pri Celju.

Preteklo nedeljo je bil pri nas pred cerkvijo shod, na katerem je govoril g. kaplan in g. dr. Ogrizek.

Prvi je priporočal kmetom, da si vzamejo vzgled pri delavcih, ki so tako dobro organizirani, ki tako skrbijo za bolnike itd. Govoril je tudi

Najnovejša poročila.

RUMUNI V BUDIMPEŠTI.

LDU. Dunaj, 5. (DunKU.) Kakor javljajo listi, je jutraj naznanjalo bobnanje, da je tekom 2 ur oddati vse orožje. Mesto so zasedle začasno tri divizije. Ogrska »Post« poroča, da se potrjujejo vesti o izgredih rumunskih vojakov na periferiji mesta. Rumunski vojski so izvršili v budimpeštanskih predmestjih mnogo silovitosti in so uporabljali strelna orožja pri najmanjših prijetljajih. V delavskem oddelku Zuglo je zaprlo vojaštvo veliko cesto ob osmih zvečer. Delavci, ki so se baš vračali iz tovarn domov, niso smeli preko ceste. Ko so nekateri njih poizkušali, da prekoračijo cesto, so jih zadelo kroglice rumunskih vojakov. Število mrtvih še ni znano, ker niso Rumuni nikogar pustili do trupel.

ŽELEZNIŠKI PROMET NA OGRSKEM USTAVLJEN.

LDU. Budimpešta, 5. (DunKU.) Položaj v Budimpešti je povzročil omejitve oziroma ustavitve osebnega prometa. Osební promet na ogrskih državnih železnicah je popolnoma ustavljen.

NEMIRI NA ANGLEŠKEM.

LDU. London, 5. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: V Liverpoolu je bilo danes mirno. Za nemirov je bil en mož ustreljen, 70 do 80 ljudi je bilo ranjenih in 400 aretiranih. Oplenjenih je bilo več nego 100 trgovin.

UPOR ANGLEŠKIH VOJAKOV.

LDU. Moskva, 5. (DunKU.) (Brezžično.) V Baku so se uprli angleški vojaki. Uporniki so razobesili rdečo zastavo in zahtevali, da se takoj vrnejo v domovino. Ker vlada med moštvo angleškega brodograja boljševiški duh, je brodogrje zapustilo Baku in odplulo neznano kam.

UPOR V KOLČAKOVI ARMADI.

LDU. Moskva, 5. (DunKU.) (Brezžično.) V Kolčakovi armadi bojujoči se srbski oddelki nočejo nadaljevati bojevanja in zapuščajo svoje postojanke. Kubanski kozaki, ki so med četami Donjikinovimi, zahtevajo, da jih odpuste v domovino.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V AMERIKI.

LDU. Chicago, 5. (DunKU.) Delavci v železniških delavnicah so napovedali stavko. V mestu Chica-

dr. Ogrizek, ki je že poznan kot širokoustnik. Sopiril se je pred cerkvijo kot puran. Očital je socialnim demokratom, da so brezverci, brezdomovinci in vragi sigavedi kaj še vse. »Poglejte jim v obraze«, je rekel, »saj se jim pozna že od daleč, kaj da so«. — Kmetje iz Teharji si štejemo v dolžnost, povedati g. Ogrizeku, da naj s takimi govori rajši ostane doma. Tudi to mu povemo, če se ne ve, da se njemu tudi že od daleč na nosu pozna, da je doktor. In dektariji znajo kmeta še najboljšo obriti, med tem ko delavci delavci ne bo tega storil nikoli. Torej g. dr., pri nas ne boste imeli veliko uspeha. Že danes vam dajemo na znanje, da se kmetje štejemo med delavce in ostanemo pri delavskih organizacijah. Kmetje se ne pustimo več kar tako voditi za nos. — Več kmetov.

Gospodarstvo.

Dovolitev za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel v Belgradu je izdalo nastopne dovolitve: za uvoz živil v Slovenijo: 1. Zdravec v Središču 5 vagonov pšenice in 5 vagonov koruze; Karl Haber v Mariboru 4 vagone koruze in 1 vagon ovsa; Vinko Majdič v Kranju 90 vagonov pšenice in 90 vagonov koruze; Matija Dvoršek v Degnu 5000 kg koruze in Karl Repolusk v St. Vidu na Koroškem 1 vagon koruze.

Sol za južno Srbijo. Monopolna uprava javlja, da je v Solun došlo 350 vagonov soli za južne kraje Srbije.

DRAGINJA V AMERIKI.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Zürich: V Zedinjenih državah je nastala zelo opasna draginja, vsled česar je moral parlament prekiniti posvetovanje o mirovni pogodbi in se baviti z draginjo.

AUERJEV ATENTATOR ARETOVAN.

LDU. Dunaj, 5. (DunKU.) Ladjski kuhar Alojzij Lindner, osumljen in zasledovan zaradi tega, ker je ustrelil poslanca Jarassa v Bavarskem deželnem zboru in težko ranil bivšega ministra Auerja, je bil zvečer 4. avgusta aretiran, ko je hotel prekoračiti mejo iz Ogrske v Nemško Avstrijo. Orožniki so ga odvedli na Dunaj v policijski zapor. Ko so ga aretirali, je poskusil samomor; prerezal si je žile na levici. Nož so mu takoj iztrgali; zadobil je le lahko poškodbo. Lindner je priznal, da je v poslopju bavarskega deželnega zbora na ministra Auerja, ki ga je smatral za protirevolucionarja, oddal strel iz revolverja. Povedal je, da se je zadnje dni mudil v Budimpešti in da je tudi služil v ogrski rdeči gardi. Ko je razpadla sovjetska vlada, je smatral, da je prišel čas spraviti se na varno.

ODKRITJE RUDE.

LDU. Berlin, 5. (DunKU.) »B. Z. am Mittag« poroča iz Kölna: Razširjene so vesti, da so na Hunaricku odkrili mnogo rude. Po uradni analizi vsebujejo rude 55 do 60 % kove in do 30 % mangana.

In vendar so napadli!

LDU. London, 28. julija (ČTU.) Reuter poroča iz Pariza, da so izvedene vse priprave za francosko-srbski napad na krilo armade Bela Kuna. Napad se bo izvršil, ako se Bela Kun ne bo uklonil pogojem alirancev. (Op. ured.: Iz tega zakasnelega brzojava je razvidno, da mi žrtvuemo še vedno našo izkravlevo armado za evropski imperilizem. Meščanski listi bodo vzlic temu še vedno trdili, da je bila pri nas stavka nepotrebna!)

To in ono.

Operacije brez bolečin.

Chicago, 3. — Zdravnik, čigar ime je na njegovo željo še zamačano, je s popolnim uspehom izvršil prve poskuse operacije brez bolečin na bolnikih v neki čikaški bolnišnici.

Zdravnik ima pomočnika, ki se je pravkar vrnil iz Francije in njegova iznajdba je bila izpopolnjena v vseh bolnišnicah. Iznajdba je odpravila bolečino. Bolnika ni treba več uspavati s kloroformom ali etrom, temveč je pri polni zavesti in lahko opazuje, kako mu zdravnik reže nogo, žaga kosti, odpira trebuh in jemlje ven slepiča itd. To se zgodi na ta način, da zdravnik umrtvi alt uspava živce le na tistem delu telesa, ki ga misli rezati, medtem ko so ostali deli telesa v popolnem normalnem stanju. Ker so živci recimo v nogi otrpjeni in začasno mrtvi, ne čuti bolnik nobene bolečine, čeprav mu režejo nogo od telesa.

Pri prvem poskusu v čikaški bolnišnici je bila operacija na vnetju slepiča. Bolnik je bil pri polni zavesti in zdravnik mu je med odpiranjem trebuha in jemanjem slepega čreva pripovedoval neko smešno povest, kateri se je bolnik smejal.

Zdravnik izjavlja, da se bodo v bodoče vršile vse operacije na ta način. S tem bo nepopisno veliko pomagano ne samo zdravnikom, ki jim ne bo treba več hiteti v skrbah, da se bolnik prežgoda z budi iz kloroformiranja, ali da umre radi hudih učinkov omanjivega strupa, temveč tudi bolnikom, ki ne bodo prvč čutili bolečin in drugič bodo zdravniki lahko delali počasi in previdno in naredili bodo dobro delo. Doslej je umrlo vsako leto mnogo ljudi za temi boleznimi ali telesnimi poškodbami, katerih niso mogli operirati zaradi tega, ker ne bi bili prenesli kloroforma ali etra vsled telesne oslabelosti, medtem ko je bila operacija še edina rešitev. Odslej pa bo lahko vsakdo operiran pravočasno in temeljito, ne glede na to, kako slab je drugače, kajti novo sredstvo za omejeno otrpjenje živcev nima slabih učinkov na možgane ali druge dele telesa. Novo sredstvo se bo lahko porabilo tudi pri porodih in žena ne bo občutila nobenih bolečin kljub temu, da bo pri popolni zavesti.

S pomočjo te iznajdbe so operirali na tisoce vojakov v Franciji in jim edino na ta način ohranili življenje, medtem ko bi bili brez te iznajdbe danes gotovo v grobu.

Boga je tožil.

Iz Belgrada poročajo: Kmet Cedomir Solajski iz Zaglava pri Čačku je predložil knezoškofjskemu konsistorijalnemu sodišču v Čačku pismo tožbo proti — Bogu. V tožbi pravi med drugim, da vlada sedaj v družini, v občini in v državi največji nered in krivica in da Bog vse to dopušča ne da bi kaj ukrenil proti temu. Cerkev bi si morala izbrati »drugače« Boga. Konsistorijalno sodišče je oddalo tožbo posvetnemu sodišču, ki je obsodilo tožitelja radi norčevanja iz Boga na 14 dni težke ječe...

Madžarski komunisti za mednarodni jezik.

Z naredbo komisarja za ljudsko izobrazbo v Budimpešti je bil upeljan na budimpeštanski univerzi in tehniški mednarodni jezik »ldo« za obvezen predmet. Za učitelja je bil imenovan na univerzi dr. Szentkereszty, na tehniški inž. St. Rakonyi. Čez pol leta bo ta jezik stopnema upeljan tudi na druge šole, da bo postal »ldo«, ta mednarodni jezik znano in dela, zmagovalac nad primitivnim »Eksperantom«, res svetovni jezik mednarodno organiziranega proletarijata.

Aprovizacija.

Krašnje komisije bodo uradovale v petek, dne 8. avgusta od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za sladkor. Zamudniki dobe sladkorne izkaznice po sledečem redu: iz I. in II. okraja dne 9. avgusta, iz III. in IV. okraja dne 11. avgusta, iz V. in VI. okraja dne 12. avgusta, iz VII. in VIII. okraja dne 13. avg., iz IX. in X. okraja dne 14. avgusta. vsakokrat od 8. do 12. ure v aprovi- začni pisarni na Poljanski cesti 13.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Y. Hvala! Porabimo in se pripodamo.

Izdajatelj: Josip Petecan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouhi. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite vsenačrte stavbene inženirske stroke.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

DRVA

cele vagone in tudi na m³ oddaja

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Podmlinar,

spreten, energičen, dober delavec, se išče za veliko mlinsko podjetje na Hrvaškem. Dobra plača in druge udobnosti. Ponudbe pod šifro K.B.C. na upravo lista.

Naznanjam slavnemu občinstvu otvoritev

lastne brivnice

v Trbovljah, Loke št. 19 (prej trgovina Vedenik, na Tereziji).

Za obilen obisk se priporoča

Joško Vranešič, brivec.

Najboljši nakup

vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v zalogi lastnega izdelka. Popravila se točno in ceno izvrše. Izdelovalnica za gornje dele. — Pri zunanjih naročilih zadostuje žvevlj za mero.

JOSIP PREŠEREN, čevljarški mojster, Sp. Šiška, Celovska cesta št. 82, nasproti gasilnega doma.

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA „CENTRAL“

poleg Zmajevoga (jubilejnega) mostu.

Lastnik Stevo Miholič.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

30/10

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.